

دوتا ۱۷۶	تعلیم ۴۴
	مراسم کلیسایی : ازدواج مسیحی
T = معلم ۱	S = معلم ۲

(T) به برنامه " دوره شاگردساز از رادیو " خوش آمدید . در این مجموعه آموزشی شما فرصت خواهید داشت تا درباره زندگی عملی جامعه مسیحی درسهایی بیاموزید . دو معلم از کتاب مقدس درباره مراسم کلیسایی به شما تعلیم خواهند داد . در حالیکه شما به این برنامه گوش می کنید در دفتر خود یادداشت بردارید یا آن را ضبط کنید . عنوان درس امروز این است : ازدواج مسیحی و مراسم ازدواج .

(S) نکته ۱ . مشخصات يك ازدواج مسیحی .

اولین مشخصه يك ازدواج مسیحی . ازدواج طرح و آیین خدا است .

پیدایش ۱ : ۱۷ تعلیم می دهد ، " خدا انسان را شبیه خود آفرید . او انسان را زن و مرد خلق کرد . " وقتی خدا تصمیم گرفت تا جهان را خلق کند او جهان را به گونه ای آفرید که تمام جانداران به حیات خود ادامه دهند و کثیر گردند . خدا دو جنس مخالف را آفرید و مقصود خاصی از این کار داشت . مرد و زن با همدیگر تصویر خدا را نشان می دهند . این دو در ازدواج به همراه هم کوچکترین واحد خانواده را تشکیل می دهند که بنیاد حقیقی هر جامعه ای می باشد . خدا دو جنس مخالف را بدین منظور خلق کرد که شوهر و زن دارای اتحادی محکم باشند و ضمن ادامه نسل بشر از ازدواج لذت ببرند .

در پیدایش ۲ : ۱۸ خدا می گوید ، " شایسته نیست آدم تنها بماند برای او یار مناسبی بوجود آورم . " بنابراین این خدا زن را یاور مرد ساخت . در پیدایش ۲ : ۲۴ خدا تعلیم می دهد ، " به این سبب است که مرد از پدر و مادر خود جدا می شود و به همسر خود می پیوندد و از آن پس آن دو یکی می شوند . " هیچ جامعه یا فرهنگی ازدواج را بوجود نیاورده بلکه خدا نیاز به آن را قرار داده و رابطه زناشویی را يك آیین نموده است . قبل از اینکه مرد و زن به گناه بیافتند خدا ازدواج را بعنوان رابطه ای قرار داد که به ترك كردن والدین و اتحاد بین يك زن و يك مرد می انجامد و رابطه جنسی فقط باید در محدوده آن صورت بگیرد . خدا پس از اینکه انسان به گناه افتاد هم این آیین را تثبیت نمود . هم عیسی مسیح در انجیل متی فصل ۱۹ : ۴ - ۶ و پولس رسول در افسسیان ۵ : ۳۱ بر این آیین الهی تاکید می کنند . بنابراین خدای کتاب مقدس می خواهد ازدواج در هر نژاد و فرهنگی بر اساس تعلیم کتاب مقدس در مورد ازدواج باشد .

در عهد عتیق ارمیاء فصل ۳ ، ازدواج بعنوان تصویر و تذکری بود که به رابطه میان خدا و انسان اشاره میکرد . در عهد جدید در افسسیان فصل ۵ ، ازدواج مسیحی بعنوان تصویر و شهادتی کمک می کند تا رابطه بین عیسی مسیح و کلیسای مسیحی درك شود . اگر چه در طی سالها در فرهنگ های مختلف ، ازدواج از آن شکل اولیه اش که توسط خدا نهاده شده بود تغییر کرد ، خدا هنوز تمام انسانها و فرهنگ های روی زمین را دعوت میکند تا به سوی آیین ازدواج اصلی بازگشت کنند .

(T) مشخصه دوم ازدواج مسیحی . ازدواج بر مبنای تك همسری است .

اگر چه ما در عهد عتیق می بینیم که ابراهیم ، یعقوب و داود بیشتر از يك زن داشتند ولی خدای کتاب مقدس به روشنی تعلیم می دهد که این روش بر خلاف دستور صریح او و آیین ازدواج در هنگام خلقت بود . چند همسری در دوران عهد عتیق مشکلات بسیاری مثل حسادت ، تبعیض و بت پرستی را بدنبال داشت . خدا هرگز نقشه اصلی خود را عوض نکرده است . در پیدایش ۲ : ۲۴ خدا نگفت که مرد باید به زنان خود بپیوندد و بلکه يك مرد باید به همسرش بپیوندد . خدا از ضمیر مفرد استفاده کرد . عیسی مسیح بر اهمیت فرمان در متی ۱۹ : ۵ تاکید کرد و گفت که این دو يك تن خواهند شد . خدای کتاب مقدس ورود دیگران را به این اتحاد روابط در ازدواج رد می کند که این موضوع شامل امور جنسی هم می گردد . خدای کتاب مقدس چند همسری را قدغن می کند . همچنین داشتن صیغه را . او زنا را محکوم می کند و او در مورد تفریح با يك زن دیگر هشدار می دهد . خدای کتاب مقدس می خواهد که همه مردان به زنان خود و آیین ازدواج احترام بگذارند .

(S) سومین مشخصه يك ازدواج مسیحی . ازدواج برای تمام طول زندگی است .

آمار طلاق در همه جای دنیا در حال افزایش است . اما عیسی مسیح در متی ۱۹ : ۳ - ۶ به روشنی تعلیم می دهد که در هنگام خلقت خدا طلاق را مجاز ندانست . عیسی فرمان می دهد ، " آنچه خدا پیوست انسان جدا نکند " . در کتاب مقدس ازدواج به معنای این است که خدای کتاب مقدس يك مرد و زن را برای تمام زندگی شان به هم پیوسته است . در ملاکی ۲ : ۱۶ خدا می گوید ، من از طلاق نفرت دارم و نیز از اینکه کسی ظلم را همچون جامه به تن کند . "

اما با توجه به وجود گناه در جهان کتاب مقدس طلاق را در سه حالت مجاز می داند . يك . عدم وفاداری زناشویی در امور جنسی ، یعنی وقتی شریک زندگی مرتکب زنا می شود . دو . عدم وفاداری زناشویی در امور روحانی ، یعنی وقتی شریک زندگی به يك مذهب دیگر ، بت پرستی و یا جادوگری وارد می شود و شریک خود را مورد خشونت فیزیکی قرار می دهد . سه . عدم وفاداری زناشویی از نظر هم یوغ نبودن با هم ، یعنی وقتی بعد از ازدواج یکی از دو طرف ایمان می آورد و طرف دیگر که ایمان به مسیح ندارد حاضر به زندگی با شخص ایماندار نیست .

طلاق در کتاب مقدس تنها وقتی مجاز است که شریک زندگی از نظر جنسی مرتکب زنا بشود و یا از نظر روحانی زناکار شود و یا با اعمال خشونت های شدید مقصر باشد و یا با تحمل نکردن ایمان مسیحی خواستار طلاق باشد . شریک زندگی خطاکار در مقابل خداوند جوابگو خواهد بود .

(T) چهارمین مشخصه ازدواج مسیحی . ازدواج امری موقتی برای سرتاسر زندگی در این دنیا است .

در متی ۲۲ : ۳۰ عیسی مسیح می گوید که بعد از قیام فیزیکی ، انسانها دیگر ازدواج نمی کنند . در آسمان و زمین جدید مسیحیان مانند فرشتگان آسمان خواهند بود که ازدواج نمی کنند . بر روی زمین جدید دیگر نیاز جنسی وجود نخواهد داشت بلکه تنها رابطه روحانی ، فکری احساسی و اجتماعی خواهد بود البته بشکلی بسیار معنا دارتر و کاملاً مطلوب . زیرا مسیحیان مستقیماً در حضور قابل رویت خدا زندگی خواهند کرد .

بنابراین ازدواج آیین خدا برای این جهان و زندگی می باشد . ارزش ابدی ازدواج بر روی زمین را می توان در شخصیت سازی ، منعکس کردن و اعلام مسیح و همچنین بچه دار شدن جستجو کرد .

(S) مشخصه پنجم يك ازدواج مسیحی . ازدواج برای بیشتر مردم امری طبیعی است . اما برای همه بهترین چیز نیست .

از يك طرف ازدواج برای مسیحیان و بخصوص رهبران مسیحی امری طبیعی محسوب می شود . از طرف دیگر مجرد باقی ماندن يك لعنت یا مجازات الهی نیست . افراد مجرد مثل افراد متأهل در نزد خدا باارزش می باشند . هم خداوند عیسی در متی ۱۹ و پولس رسول در اول قرنتیان ۷ کلام خاصی برای کسانی که مجرد باقی می مانند دارند . ممکن است خدا بعضی را دعوت کند تا برای دوره خاصی در زندگی شان یا حتی برای تمام عمرشان مجرد باقی بمانند تا در ملکوت او وظیفه خاصی را انجام دهند . خدا ممکن است بعضی را دعوت کند تا با وقفی کامل او را خدمت کنند . در اشعیا ۵۴ خدا وعده خاصی به کسانی که ازدواج نکرده اند می دهد . او وعده می دهد که او می تواند آنها را در کار ملکوت خدا بسیار پرثمر بسازد .

در بعضی قسمتهای جهان زنان مسیحی وجود دارند که نمی توانند برای ازدواج يك شوهر مسیحی پیدا کنند اما بجای اینکه کلیسای مسیحی به این زنان اجازه ازدواج با فرد بی ایمان را بدهد باید تلاش بیشتری بکند تا مردان بیشتری را در کشور خود شاگرد مسیح بسازند .

(T) نکته ۲ . مسئولیت های شوهران و زنان مسیحی .

اول . مسئولیت شوهران و زنان مسیحی که توسط خدا مقرر شده است . افسسیان ۵ : ۲۲ - ۲۳ مسئولیت شوهران و زنان مسیحی را نسبت به یکدیگر در ازدواج مسیحی تعلیم می دهد . ازدواج آنها باید شهادتی زنده از رابطه عیسی مسیح و کلیسای مسیحی باشد .

کتاب مقدس به شوهران فرمان می دهد تا سر همسرانشان باشند همانطور که عیسی مسیح سر کلیسا است و همانطور که عیسی مسیح مسیحیان را در کلیسا محبت کرد همسران خود را محبت کنند . کتاب مقدس همچنین به زنان فرمان می دهد از شوهران خود اطاعت کنند همانطور که کلیسا باید از عیسی مسیح اطاعت کند و به همسرانشان احترام بگذارند بنابراین ازدواج مسیحی باید نمونه ای دیدنی از رابطه بین عیسی مسیح و کلیسا باشد از این طریق ازدواج مسیحی تبدیل به اعلام و ندای عیسی مسیح به تمام جهان می شود . وقتی مردم دنیا يك ازدواج خوب مسیحی را می بینند آنها هرچه بیشتر مسیح و قوم او را می شناسند . آنها نه تنها درباره محبت خدا نسبت به خودشان می شنوند بلکه تجلی این محبت را در ازدواج مسیحی می بینند . آنها نه تنها درباره شادی رابطه در حال رشد با خدای زنده می شنوند بلکه نمونه ای از این شادی را در این رابطه زناشویی می بینند . رابطه زناشویی مسیحی شهادتی قوی برای واقعیت و جذابیت رابطه با عیسی مسیح است . مخصوصاً وقتی خانه مسیحی بروی همه باز است و مردم می توانند بیایند و ببینند (یوحنا ۱ : ۲۹) که خانواده مسیحی چگونه است .

(S) خدا مرد و زن را آفرید . همچنین خدا آیین ازدواج را قرار داد . بنابراین خدا این حق را دارد تا مسئولیت های زن و شوهر را نسبت به یکدیگر مشخص سازد . خدای کتاب مقدس خالق مردان و زنان است و می داند چگونه آنها در بهترین وضعیت خود قرار می گیرند . تنها وقتی که يك زن و شوهر مسئولیت هایی که خدا برایشان مقرر کرده است را می پذیرند می توانند ازدواجی فوق العاده داشته باشند .

(T) دوم . مسئولیتی که خدا برای شوهر مسیحی مقرر کرده است .

يك . شوهران مسیحی باید همسرانشان را محبت کنند . محبت کردن نشان دادن علاقه ای فداکارانه به اوست تا با تمام قلب او را بپذیرد و به او کمک کند تا به او ج خود برسد . محبت مسیحی بزبایی در اول قرنتیان فصل ۱۳ توصیف شده است . صبر محبتی است که منتظر می ماند و بزور محبت نمی نماید بلکه می تواند منتظر بماند تا در وقتش به او محبت کند . مهربانی محبتی است که کمک می کند و هیچ فرصتی را برای این کار از دست نمی دهد ، حسود نبودن محبتی است که سخاوتمندانه قهرمانی ، اعتبار و احترام خود را در جایی که همسرش شایستگی آن را دارد نصیبش می سازد . فخر نکردن محبتی است که درباره شایستگی ها و موفقیت های خود متواضع است و تلاش نمی کند تا او را تحت تاثیر قرار دهد . مغرور نبودن محبتی است که درباره نقاط قوت و ضعف خود در رابطه با همسرش فروتن است . با تندی رفتار نکردن محبتی است که با ظرافت و حالتی خوب نسبت به او رفتار می کند . نفع خود را طالب نبودن محبتی است که بدون خود خواهی نفع همسرش را بیشتر از نفع خود می طلبد . زود عصبانی نشدن محبتی است که با فروتنی زخم ها و لطماتی را که گاهی همسرش ایجاد می کند تحمل می کند .

دو . شوهران مسیحی باید همسرانشان را رهبری کنند . رهبری کردن همسران باید همانگونه باشد که عیسی مسیح کلیسا را رهبری می کند . شوهر باید همسرش را مثل يك شبان رهبری کند . باید او را خوراک دهد ، به او توجه کند از او محافظت کند و در هنگام دشواری های زندگی او را حمل کند . او باید مثل يك ناظر او را رهبری کند . او باید همسرش را در طریق خدا راهنمایی کند . و بخوبی مواظب اموال و اعمالش باشد . او باید چون يك خادم زنش را رهبری کند . او باید بخصوص در قسمتهایی که نیاز بیشتری هست همسرش را خدمت کند . وقتی شوهر همسرش را اینگونه محبت کند دیگر برای زن مشکل نیست تا رهبری شوهرش را بپذیرد . بعلاوه بهترین روش برای آموختن معنای محبت ، رهبری ، احترام و اطاعت کردن به فرزندان نشان دادن آن توسط والدین آنها در زندگی روزانه شان است .

(S) سوم. مسئولیتی که خدا برای زن مسیحی مقرر کرده است.

يك. همسر مسیحی باید شوهرش را محبت کند. تیطس ۲: ۴. تعلیم می دهد که مادران جوان باید شوهران و فرزندانشان را محبت کنند، پرهیزگرو پاک باشند، در خانه مشغول، مهربان و مطیع شوهرانشان باشند. بطوریکه هیچکس کلام خدا را سرزنش نکند. همچنین محبت او باید با صبر، مهربانی و مشخصات دیگر محبت که در اول قرن تیان فصل ۱۳ نام برده شده مطابقت داشته باشد. دو. همسران مسیحی باید به شوهرانشان احترام بگذارند و از آنها اطاعت کنند. احترام گذاشتن به شوهر یعنی زن نظر خود را با ملایمت با شوهرش در میان بگذارد و سپس اجازه دهد خدا از راه خودش کار کند. این بدین معنی است که با دقت به تعلیم و نظر شوهرش توجه کند. یعنی او را در تصمیم گیری خود شریک کند. و از پیشرفت با خبر نماید. احترام گذاشتن به شوهر یعنی داوطلبانه و بدون اینکه او بخواهد در خدمت کردن به او پیش قدم شدن این به معنای صبورانه گوش کردن به او و تلاش برای درک نقطه نظر او می باشد. اطاعت کردن از شوهر به معنای اطاعت برده وار نیست بلکه اطاعت کردن از او مثل يك یاور یا همکار است. یعنی به او بعنوان رهبر احترام بگذارد و با يك هماهنگی کامل عضو خوبی برای گروه او باشد. بعنوان يك همکار در گروه او میتواند پیشنهادات و نظرات خود را با شوهرش در میان بگذارد و در مورد نتایج و پیامدهای آن امور با او گفتگو کند و سپس به او اجازه دهد تا تصمیم نهایی را بگیرد.

(T) نکته ۳. مراسم ازدواج مسیحی.

مراسم ازدواج مسیحی امری مذهبی و اجتماعی می باشد. خدا زندگی کردن با هم بدون ازدواج نمودن را محکوم می کند. مراسم ازدواج مسیحی بطور رسمی و عمومی به وضعیت مجرد پایان می دهد و تاهل را آغاز می کند. رعایت این حقایق در مورد يك ازدواج مسیحی لازم می باشد.

(S) اول. ازدواج امری است که بوسیله آن شما در ملاء عام والدین خود را ترك می کنید و قبل از يك تن شدن به همسر خود

می پیوندید. در پیدایش ۲: ۲۴ خدا می گوید، ”به این سبب است که مرد از پدر و مادر خود جدا می شود و به همسر خود می پیوندد و از آن پس آن دو یکی می شوند. آنچه را خدا در پیدایش ۲: ۲۴ می گوید عیسی در متی ۱۹: ۵ و پولس در افسسیان ۵: ۳۱ تکرار می کند. بنابراین این اصل بسیار مهمی در کتاب مقدس می باشد. ازدواج مسیحی از نظر اجتماعی و مذهبی اتفاق بسیار مهمی است. زیرا زمانی است که يك مرد و زن مسیحی والدینشان را ترك می کنند و زندگی جدیدی را آغاز می کنند. سه اصل جدایی ناپذیر از ازدواج مسیحی عبارتند از: تا در ملاء عام والدینتان را ترك کنید، تا با یکدیگر متحد شوند و يك تن گردند.

يك. ازدواج به معنای ترك کردن والدین می باشد. يك مرد و يك زن با اعلام نقشه خود برای ازدواج کردن و بوسیله مهیا کردن ترتیبات لازم برای مراسم ازدواجشان خود را برای ترك والدینشان آماده می کنند. این مرحله را معمولاً نامزدی می نامند. در مراسم ازدواج زن و مرد کاملاً والدینشان را ترك می کنند.

يك زوج باید والدینشان را از نظر احساسی ترك کنند. بعد از ازدواج زن و شوهر باید یکدیگر را محبت کنند و همدیگر را به والدینشان ترجیح دهند.

يك زوج باید از تسلط والدینشان خارج شوند. افسسیان ۶: ۱ - ۳. تعلیم می دهد که همه تا زمانی که هنوز طفل و نابالغ هستند باید از والدینشان اطاعت کنند و به آنها احترام بگذارند. اما افسسیان ۵: ۳۱. تعلیم میدهد که وقتی آنها ازدواج میکنند، بالغ هستند و بایستی والدین خود را ترك کنند. از زمان ازدواجشان به بعد، به احترام گذاشتن به والدین خود ادامه میدهند اما دیگر مجبور به اطاعت از آنها نیستند. البته آنها مسلماً همیشه باید از خدا در هر امری اطاعت کنند. احترام گذاشتن به والدین بمعنای اطاعت کردن از آنها نمی باشد. برای مثال والدین شخص و والدین همسرش دیگر تسلطی بر بچه های گذشته خود ندارند. مادرشوهر نباید تسلطی بر عروس خود داشته باشد.

يك زوج باید از نظر مالی والدین خود را ترك کنند. يك زوج باید از نظر مالی طوری تدارک ببینند که روی پای خود بایستند.

يك زوج باید والدینشان را از نظر روحی ترك کنند. اگر والدین آنها مسیحی نیستند يك زوج مجبور نمی باشند اعتقادات و مراسم مذهبی والدینشان را در خانه خود پذیرند. يك زوج مسیحی تنها باید در خانه خود خداوند عیسی مسیح را خدمت کنند.

يك زوج باید خانواده خود را از نظر اجتماعی ترك کنند. اگر ممکن باشد يك زوج مسیحی باید خانه یا اطاقی را برای زندگی خود پیدا کنند و جدا از والدینشان زندگی نمایند. آنها حتی می توانند اطاق خود در خانه والدینشان را با يك زوج مسیحی دیگر عوض کنند. تمام جنبه های ترك کردن والدین که گفته شد نشانه های قابل رؤیتی برای همه است که نشان می دهد این زوج دیگر به والدین خود وابسته نیستند بلکه زندگی خانوادگی خود را شروع نموده اند.

(T) دو. ازدواج به معنی متحد شدن با هم است.

مراسم ازدواج مسیحی باید مراسمی مذهبی اجتماعی و در ملاء عام باشد که در طی آن مرد و زن مسیحی با همدیگر پیمان ببندند. آنها به یکدیگر قول می دهند تا نسبت به هم در تمام طول زندگی وفادار و متعهد باشند تا مرگ آنها را از هم جدا سازد.

در ملاکی ۲: ۱۳ - ۱۶ خدا می گوید که خود او بین تو و زنی که از جوانی با او ازدواج کرده ای چون يك شاهد عمل می کند تا تو پیمان ازدواج خود با او را نشکنی. در طی مراسم ازدواج خود خدا مرد و زن مسیحی را یکی می سازد و به آنها هشدار می دهد که با طلاق به ایمان خود خدشه وارد نکنند. مراسم ازدواج مسیحی باید در ملاء عام باشد. والدین شما، دوستانتان و برادران و خواهران مسیحی شما در کلیسا باید شاهد باشند که شما به خدا و یکدیگر قول می دهید که بر ای تمام طول زندگی خود با هم زندگی خواهید کرد. که شما همدیگر را دوست دارید. که شما نسبت به یکدیگر امین خواهید بود و شما در تمام شرایط زندگی به هم کمک خواهید کرد.

(S) سه . ازدواج به معنای يك شدن است .

مراسم ازدواج مسیحی نقطه شروع یکی شدن زن و شوهر در تمام جنبه ها را مشخص می کند . آنها باید از نظر روحانی ، اجتماعی و جسمی یکی شوند . مراسم ازدواج مطلع کردن خدا از یکی شدن يك مرد و يك زن است تا آنها بتوانند از نظر جنسی هم متحد شوند . این اتحاد تنها وقتی در محدوده پیمان ازدواج صورت گیرد برای خدا خوشایند است . بهمین دلیل خدا هر نوع رابطه جنسی را چه قبل از ازدواج ، چه خارج از ازدواج ممنوع تلقی می کند .

(T) دوم . ازدواج جشنی عمومی از جنبه اجتماعی و مذهبی است .

در کتاب مقدس ازدواج هرگز عملی مخفیانه نبوده است . در زمانهای باستان پیمان ازدواج شامل انتخاب طرف دیگر ازدواج هم می شد (پیدایش ۲۱ : ۲۱) و گاهی اوقات این امر با دادن هدایایی به نشانه تائید به خانواده داماد همراه بود (پیدایش ۲۹ : ۱۸ ، ۳۴ : ۱۲) و همینطور دادن هدایایی به عروس و داماد (پیدایش ۲۴ : ۵۹ ، ۶۱ ، اول پادشاهان ۹ : ۱۶) . مراسم عروسی امری عمومی بود که شامل بعضی از موارد زیر می شد : عروس و داماد لباس مخصوص عروسی می پوشیدند (مزمو ۴۵ : ۱۳ - ۱۴) . دوستان عروس و داماد آنها را همراهی می کردند (مزمو ۴۵ : ۱۴ ، یوحنا ۳ : ۲۹) . داماد و دوستانش به خانه عروس می رفتند و دوستان عروس به استقبال آنها می رفتند (متی ۲۵ : ۱ - ۱۳) تمام این اعمال از رفتن از خانه عروس به داماد و جشنی که آنجا بر پا می شد جزو مراسم ازدواج بود مهمانان می توانستند با توجه به تاریخ بودن راه با آمدن يك چراغ یا مشعل به این گروه ملحق شوند . گاهی اوقات مراسم عروسی برای يك هفته ادامه پیدا می کرد (متی ۲۲ : ۱ - ۱۴ ، یوحنا ۲ : ۱ - ۱۰ ، داوران ۱۴ : ۱۷) . مهمترین قسمت مراسم عروسی انجام پیمان ازدواج بود که خود خداوند شاهد آن محسوب می گشت . (ملاکی ۲ : ۱۴ ، امثال ۲ : ۱۷ ، حزقیال ۱۶ : ۸) . تنها بعد از مراسم عروسی بود که ازدواج کامل می گشت (پیدایش ۲۹ : ۲۱ - ۲۳ ، تثنیه ۲۲ : ۱۳ - ۲۱) .

(S) تکلیف برای هفته آینده

اول . به نو ایمانان تعلیم دهید به چه شکل باید ازدواج کنند .

دوم . کتابهای دستور عمل ” بروید و کلیسای مسیح را بنا کنید ” را ملاحظه کنید و به آدرس اینترنتی www.dota.net مراجعه کنید .

سوم . هر شنبه تا چهارشنبه به برنامه ” دوره شاگردسازی از رادیو ” گوش کنید .